

Händer i branschen

- Chalmers anordnar en kurs i Statistik för dig som arbetar med förorenad mark. Läs mer [här](#).
- Nätverket Renare Mark anordnad seminarium om tillämpad riskbedömning 15 maj i Göteborg, läs mer [här](#)
- Slutkonferensen av EU-projektet [INSURE](#) (Innovative Sustainable Remediation) går av stapeln den 10 april i Norrköping.
- Den 12-14 juni anordnar [NICOLE](#) en workshop i Lyon, Frankrike med temat innovativa sätt att hantera skulder.
- Den 1-6 september, 2019, så arrangeras den Europeiska Geoteknik konferensen [ECSMGE](#)).

Nätverket Renare Marks nyhetsbrev distribueras till samtliga medlemmar i nätverket via e-post. Nätverket är öppet för alla intresserade. Enskilt medlemskap kan tecknas av alla, för företag finns korporativt medlemskap. Mer information finns på nätverkets hemsida eller kan fås genom att skicka e-post till nätverket. Bidrag till Nyhetsbrev tas gärna emot.

REDAKTION:

Nyhetsbrev:
Hanna Hartmann, 0706-93 00 56
hanna@enviromiljoteknik.se

Hemsida:
Peter Harms-Ringdahl
info@renaremark.se

ANSVARIG UTGIVARE:

Ordförande:
Johanna Svederud, 0707- 21 02 89
johanna.svederud@liljemark.net

Nätverket Renare Mark
c/o Ekorola AB
Fabriksgatan 23
891 33 Örnsköldsvik

Foto: Hanna Hartmann, Enviro Miljöteknik AB.

Seminarium med temat tillämpad riskbedömning.

Den 15 maj beger vi oss till Göteborg för att lyssna till intressanta föredrag om hälsoriskbedömning av parkmark, Seveso kopplat till riskbedömning, beräkning av platsspecifika riktvärden, klimat-aspekten och juridiken i riskbedömningen och mycket mer. Läs mer om seminariet och anmäl dig [här](#).

Studiebesök på Kvarnholmen

Det har blivit en tradition i Renare Mark att inleda Vårmötet med ett studiebesök. I år gick turen till Kvarnholmen i Nacka strax utanför Stockholm. Dagen inleddes med föredrag om Kvarnholmens industrihistoria där det både funnits superfosfat-fabrik, varv, livsmedelsindustri och berggrum för olja och bensin. Malén Wasting berättade hur detaljplaneprocessen sett ut och hur bland annat stabiliteten och föroreningssituationen gjort att bland byggnadernas läge fått ändras flera gånger. Petter Wetterholm från Wescon AB berättade om de diffusa utsläppen som orsakats av skorstenarna från industriverksamheten och hur vissa berg-hällar dammsugits rena från föroreningar. Göran Nilsson avslutade genom att berätta om den termiska saneringen som utförts där klorerade lösningsmedel trängt ner i berget från en cistern med Perkloreten.

Deltagararna kikar ut över Svindersviken. Foto: Hanna Hartmann, Enviro Miljöteknik

Vårmetet 2019, Vatten och Sediment

Vårmetet dag 1

De två dagarna började i ett myllrande folkhav utanför Clarion Hotel på Arlanda.

Inledningsvis blickades det bakåt och vi fick höra moderatorn Göran Aldén tala om olika trender som cirkulerat de senaste åren. Människor har en tendens att följa andra och i det måste vi komma ihåg att våga tänka nytt. Med stundande klimatförändringar kommer pressen på våra globala vattenresurser att öka och gamla synder begrava i sediment riskerar att till större grad att komma upp till ytan. Det blir allt viktigare att försöka hitta nya lösningar för att komma framåt med utmaningarna. Innan det var dags för lunch fick deltagarna lyssna till SGI, SGU och Naturvårdsverket som berättade vad det planerar att fokusera på och genomföra under året. På eftermiddagen fick deltagarna lyssna till olika åtgärdsprojekt. Det talades om sugmuddring av petroleum-föroreningar, in situ sanering av PFAS med hjälp av

barriärteknik, sanering av tungmetaller från ett tidigare lädergarveri samt en utredning av dag- vattenkvalitén från ett kemikalieföretag. Efter ytterligare en kopp kaffe var det juridik på agendan och lagstiftning kring vatten och sediment diskuterades.

Sammanfattningsvis, var de flesta talare under dagen eniga om att ett ökat samarbete är helt avgörande för att vi ska lyckas nå såväl de svenska som de globala hållbarhetsmålen. En vision som togs upp var att man i framtiden ska kunna utvinna mineraler och näringsämnen ur förorenade sediment som sedan kan återcirkuleras. En spännande tanke som jag kommer att bära med mig tillsammans med inspiration och en större förståelse för problem som kan uppstå i förorenade sediment och vatten.

Fredrika Olsson, civilingenjörstudent i miljö- och vattenteknik i Uppsala

Vårmetet dag 2

Den andra dagen inleddes med att Nätverkets nyvalda ordförande Johanna Svederud presenterades och kort därpå fick Cecilia Chatterjee-Martinsen från WaterAid upp deltagarnas ögon för vikten av rent vatten och sanitet ur ett mer globalt perspektiv. Att en tiondel av världens befolkning inte har tillgång till rent vatten vittnar om att det finns väldigt stora utmaningar att ta itu med. Ett annat globalt problem som vi står inför är klimatförändringarna. Bland annat Marie Arnér från Arnér Consulting AB berörde detta ämne genom att berätta om stundande utmaningar kopplat till föroreningar i sediment: risken för erosion och spridning kan nämligen öka när vattennivåerna periodvis blir lägre eller då det plötsligt uppkommer höga flöden.

Under dagen presenterades Sandra Rabow som vinnare av Nätverkets pris för bästa examensarbete. Detta genom hennes uppsats "Do heavy metals select for bacterial tolerance to antibiotics in soils?", som hon skrev vid Biologiska institutionen på Lunds universitet. Hennes välskrivna uppsats undersöker hur bakteriers tolerans mot antibiotika sammanfaller med förhöjda metallhalter i marken. Under vårmetet har jag lyssnat på och samtalat med personer med stora erfarenheter

inom området, och fått massvis med intryck och nya perspektiv. Det märks att de är engagerade och vana vid att diskutera och lösa komplexa problem som de dagligen stöter på i sitt arbete. Stora utmaningar kan till exempel uppstå vid sanering av sediment i en sjö när det framkommer information om att det har förekommit dumpning av ammunition, granater och nitroglycerin. Eller hur man på ett representativt sätt utför ytvattenprovtagning av en så pass heterogen grupp som mikroplast, där dessutom variabiliteten är stor i både tid och rum. Jag fick även lära mig att det är viktigt att kommunicera säkerhetsfrågor vid särskilt riskfyllda saneringar, till exempel när objektet ligger alldeles intill både en råvattentäkt och Seveso-anläggning (!). Utifrån mitt perspektiv som student inger det framtidshopp att möta lösningsorienterade och forskningsintresserade människor som samlats för att dela med sig av sin kunskap och tillsammans sträva framåt.

Alice Rundegren, miljövetarstudent inom kemiska miljörisiker och ekotoxikologi vid Lunds universitet

Nätverket har fått en ny ordförande

I samband med årsstämman den 21 mars avtackades Ulrika Larson som varit vår ordförande sedan 2016. Vår nya ordförande är ett välkänt ansikte i Renare Mark. Som koordinator i tre år och nu senast som suppleant i styrelsen säger vi hej till Johanna Svederud från Liljemark Consulting.

Hur känns det?

Det känns så roligt och spännande! Jag känner nätverket väl sen innan men med en ny roll kommer nya utmaningar, vilket är kul och lite läskigt.

Vad har du för förväntningar som ny ordförande?

Jag ser fram mot att tillsammans med den nya konstellationen i styrelsen börja planera det kommande verksamhetsåret och fortsätta utveckla Nätverket. Jag ser såklart även fram mot alla möten med våra medlemmar under året som kommer.

Är det några större förändringar att vänta?

Det är ett par spännande saker på gång. Bland annat är styrelsen i startgrupparna att komma igång med ett tematiskt nätverk för förenade byggnader, mer om det kommer under hösten! Och med start i detta

nyhetsbrev så kommer vi att testa ett nytt upplägg med kortare månatliga nyhetsbrev – här är vi såklart nyfikna på vad våra medlemmar kommer tycka!

Hur skulle du vilja beskriva nätverket med tre ord? Engagemang, kunskap och möten mellan människor

Vi var närmare 550 personer på vårmötet, varför är nätverket så viktigt för vår bransch tror du?

Nätverket underlättar möten mellan olika aktörer i branschen, vilket i längden ökar vår förståelse för varandra. Det är också värdefullt att vi delar erfarenheter med varandra, så att vi gemensamt kan bidra till att höja kunskapsnivån i branschen. Sen ska man inte underskatta hur viktigt det är att få en paus i arbetet och få roa sig tillsammans!

På vårmötet fick många frågan av moderatorn vad vi pratar om i Nätverket om 40 år, vad tror du?

Jag är en optimist så jag tror och hoppas att många av de utmaningar som vi brottas med i dag kommer vara lösta till dess. Den pessimistiska delen av mig tror dock att vi till dess kommer att ha upptäckt och skapat nya utmaningar som vi kommer att behöva lösa framöver.

Yrke: Miljökonsult inom förorenade områden hos Liljemark Consulting

Familj: Min man Jimmy och vår ettåriga son Oliver

Bor: I en liten röd stuga på gränsen till skärgården i Nacka

Favoritmat: Gärna kryddstarkt med mycket chili, koriander och ingefära

Var spenderar du helst din sommar: På en båt i skärgården eller en solig altan

Stort Tack!

I samband med att årsmötet hölls avtackades avgående styrelseledamöter. Stort tack till Ulrika Larson, Maria Gustafsson, Martin Tengsved och Linn Carlström Ödegaard för engagemanget i Renare Marks styrelse! Vi vill också passa på att hälsa nya styrelsemedlemmar välkomna, Lill Ljunggren från Länsstyrelsen i Kalmar, Volker Kelm från Gislaveds kommun och Anna Kruger från Västerås Stad.

Planering av Renare Mark-året 2019 - vi vill ha dina synpunkter!

Varje år i april träffas Renare Marks styrelse under två intensiva dagar för att sätta agendan för kommande verksamhetsår. Under dessa dagar beslutas teman och orter för fyra heldagsseminarier samt nästkommande Vårmöte.

Vi har under året som gått fått in synpunkter och önskemål om teman på kommande arrangemang via enkäter i samband med seminarier och Vårmötet. Detta tar vi med oss till kickoffen och verksamhetsplaneringen.

Har du några önskemål som du vill lyfta? Tveka inte att mejla dina idéer till Nätverkets koordinator [Hanna](#). Vi uppskattar även förslag på hur vi kan utveckla Nätverket i stort, både nationellt och lokalt.

Bättre hållbarhet genom samverkan kring innovativa åtgärdstekniker

Text från Länsstyrelsen i Jönköpings län: För att möta efterfrågan på mer hållbara åtgärdslösningar startar Länsstyrelsen i Jönköping län ett projekt med fokus på innovativa åtgärdstekniker. Projektet möjliggörs med hjälp av anslag från Naturvårdsverket och har som syfte att genom samverkan, på sikt bidra till minskade antal transporter och mängd förorenade massor som deponeras.

Under 2019 startar Länsstyrelsen ett samverkansprojekt i syfte att skapa dialog och samverkan kring innovativa åtgärdslösningar, där aktörer inom EBH-sfären kommer vara en viktig samarbetspartner för att skapa ömsesidig förståelse för de möjligheter och svårigheter som vi står inför i framtiden.

Länsstyrelserna eftersträvar en långsiktig ökning av innovativa åtgärdstekniker för att minska antalet transporter och mängd förorenade massor som deponeras. I ett långsiktigt perspektiv kommer annars långt fler deponier att behöva anläggas, och utsläppen av CO₂ kan bli ohållbara. Schaktsanering innebär visserligen att man avlägsnar problemet från det ursprungliga området, men de förorenade massorna hamnar i slutändan på deponi, och de miljöfarliga ämnena kan långt ifrån alltid destrueras.

Det krävs därför en ökad samverkan för att utveckla myndigheterna och problemägarnas arbete mot bättre och mer hållbara åtgärdslösningar. Sådan samverkan kan bestå av en utvecklad dialog för att få ökad förståelse för varandras roller och perspektiv, höjning av kompetensnivåer, ökad medvetenhet om innovativa åtgärdstekniker och om de fördelar som kan följa med tillämpningen av dessa.

Inom projektet söks input och idéer från olika aktörer i branschen som kommuner, myndigheter, konsultbolag, entreprenörer, branschföreningar för verksamheter med ansvar, eller andra parter med intresse i frågor som rör efterbehandling och som vill bidra. Länsstyrelsen tar tacksamt emot **synpunkter och frågor** gällande innovativa åtgärdstekniker och hur samverkan kring dessa kan utvecklas (skickas till par.nilsson@lansstyrelsen.se).

Ni är också varmt välkomna till den träff som vi kommer ha i Jönköping den **18 september** då vi lyfter och diskuterar frågan hur samverkan kring innovativa åtgärdstekniker kan förbättras.

Pär Nilsson, Erik Eneroth och Henrik von Zweigbergk,
Länsstyrelsen i Jönköpings län

Årsmöte i Renare Mark region Norr

Den 20/2 ordnades ett välbesökt årsmöte i Umeå med föredrag om sedimentavvattning i geotuber, som hölls av Gunnar Wiklander på Swerock, och PFAS i släckskum, som hölls av Ibrahim Al-Turk på Umeå Airport och Anders Lättström från Sweco. Verksamhetsplanen innehåller flera spännande aktiviteter under året så håll ögonen öppna.

Styrelsen utökades med fler adjungerade för bättre geografisk täckning och består 2019 av följande personer:

Gustaf Sjölund (Dåva DAC, Umeå, ordf),
Eleonor Ringström (Mitta, Luleå, vice ordf),
Anneli Persson (Kalix kommun, Kalix),
Josef Bjuhr (ÅF Infrastructure, Luleå),
Johannes Petterson (Swerock, Sundsvall),
Ylva Persson (Trafikverket, Umeå),
Anneli Utter (BDX Miljö, Gällivare),
Patrik van Heijne (Trafikverket, Luleå),
Pasi Peltola (Boliden Rönnskär AB, Skellefteå),
Lovisa Åström (Sigma Civil AB, Umeå),
Marie Eldstål, Umeå (Swerock AB)
Martin Eriksson (LME Miljö AB, Sundsvall).

Hjälp att klassa förorenade massor

Nu har Avfall Sveriges bedömningsgrunder för att klassificera förorenade massor uppdaterats. I en färsk rapport erbjuds en metod som omsätter EU:s nya regler till praktik. De uppdaterade bedömningsgrunderna redovisar kortfattat relevant lagstiftning som berör avfallsklassificering. Rapporten ger också förslag till principer för ett bedömningssystem samt rekommendationer till koncentrationsgränser för klassificering av förorenade massor som farligt avfall för ett antal vanliga föroreningar. Läs mer om rapporten [här](#).

